

Kampanjesjekklisten 2018

Årets kampanjesjekkliste er spisset inn mot operasjonelle forhold om bord på fartøyet.

Det har vist seg at denne delen av sikkerhetsstyringssystemene er mangelfulle, og Sjøfartsdirektoratet ønsker å fokusere på det som viser seg å være de direkte årsakene til at sjøfolk skader seg om bord på fartøyene.

Forhold knyttet til selve sikkerhetsstyringssystemet er langt på vei tatt bort. Dette er gjort blant annet med tanke på å ufarliggjøre konseptet sikkerhetsstyringssystem.

1.1	Rederiets og skipsførers ansvar og myndighet
1.1.1	Har rederiet etablert et sikkerhetsstyringssystem
	<p>Krav: Rederiet skal etablere, gjennomføre og videreutvikle et dokumenterbart sikkerhetsstyringssystem i samsvar med forskriften.</p> <p>Kontroll: Be kaptein om å vise det de har etablert av sikkerhetsstyringssystem. Formålet er først og fremst å danne seg et førsteinntrykk av nivået.</p> <p>Reaksjon:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dersom det er påbegynt et arbeid med å etablere og implementere et sikkerhetsstyringssystem, men det mangler noen elementer, gis det maksimalt 3 måneders frist for å oppfylle minimumskrav. 2. Dersom det ikke er påbegynt et arbeid med dette, og det mangler kjennskap til hva kravet innebærer, gis det 1 måneds frist for å etablere et sikkerhetsstyringssystem. <p>Veiledning som er utgitt i forbindelse med den nye forskriften deles ut om bord og gjennomgås sammen med mannskapet.</p>
1.1.2	Er organisering og ansvar for HMS beskrevet?
	<p>Krav: Rederiet skal, for å sikre forsvarlig drift, definere og dokumentere ansvar og myndighet for alt personell som kan påvirke helse, miljø og sikkerhet.</p> <p>Kontroll: Dette kravet vektlegges dersom fartøyet har en besetning på minimum to personer.</p> <p>Her er formålet å kontrollere bevisstgjøringen av ansvaret for å sikre en god HMS standard og HMS kultur om bord.</p> <p>Rederiet skal definere og dokumentere hvilket ansvar og myndighet personellet har for områder som påvirker helse, miljø og sikkerhet.</p> <p>Skipsføreren sitt ansvar for å delta i utforming, gjennomføring og oppfølging av sikkerhetsstyringssystemet skal være beskrevet i stillingsinstruks eller annen dokumentasjon (ikke et krav til hvor det skal være dokumentert). Andre som har sitt arbeid om bord skal være klar over sin generelle plikt til å medvirke til at sikkerhetsstyringssystemet blir fulgt, og dersom de er tildelt spesielle oppgaver innen oppfølging av sikkerheten om bord, skal dette være definert.</p> <p>Reaksjon: Dersom skipsførers plikter og myndighet ikke er definert eller dokumentert, skal inspektør veilede om den plikten rederiet har til å beskrive hvordan ansvaret for å ivareta ulike HMS oppgaver om bord er ivaretatt, og hvem som er tildelt konkrete oppgaver for å følge opp forhold som angår HMS. Veileder gir informasjon om hvordan dette kan løses.</p> <p>Dersom det ikke kan fremlegges dokumentasjon der skipsførers plikter og myndighet er beskrevet, utstedes C-pålegg med maksimalt 3 måneders frist for utbedring.</p>

1.2	Ressurser og personell - opplæring og kompetanseutvikling
1.2.1	Har skipsfører kjennskap til sikkerhetsstyringssystemet, og er systemet implementert om bord?
	<p>Krav: Rederiet skal sørge for at skipsføreren er kompetent til å ha kommandoen om bord og er fullt fortrolig med rederiets sikkerhetsstyringssystem.</p> <p>Kontroll: Utgangspunktet her er at det er etablert et sikkerhetsstyringssystem om bord. Formålet er å sjekke eierskap til systemet og etterlevelse om bord.</p> <p>Spørsmål som kan stilles: “Hva gjør rederiet for at skipsfører skal være fortrolig med sikkerhetsstyringssystemet?” Finnes det evt. dokumentasjon på opplæring i sikkerhetsstyringssystemet/ familiarisering? Be eksempelvis skipsfører beskrive hvordan en dokumenterer vedlikeholdet om bord.</p> <p>Reaksjon: Dersom skipsfører ikke har kjennskap til noe av innholdet i sikkerhetsstyringssystemet, utstedes B pålegg med 1 måneds frist for utbedring.</p>
1.2.2	Hvordan sikrer rederiet og skipsfører at besetningen har påkrevde kvalifikasjoner?
	<p>Krav: Rederiet skal sørge for at hvert skip er tilstrekkelig bemannet med arbeidstakere som innehar rett kompetanse, og som er kvalifiserte, sertifiserte og medisinsk skikket i samsvar med gjeldende regler.</p> <p>Det må være etablert rutiner om bord som sikrer oppfølging av at mannskapet har de kvalifikasjoner som kreves for funksjoner om bord og opplæringsbehov for aktuell funksjon.</p> <p>Kontroll:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eksisterer det rutiner for å følge opp mannskapets kvalifikasjoner for stillingen om bord og opplæringsbehov for tilhørende stilling? • Finnes det en oversikt over kvalifikasjonskrav til de enkelte stillingene, og hvordan er rutinen for å kontrollere utløpsdatoer for sertifikater? • Hva med opplæring i spesielle funksjoner om bord og håndtering av arbeidsutstyr som krever opplæring? • Dersom inntrykket er at det er svak kontroll av mannskapets kvalifikasjoner, tas stikkprøvekontroll av sertifikater til utvalgt mannskap. <p>Reaksjon: Dersom det ikke er etablert noen rutiner for å sikre løpende oversikt over mannskapets kvalifikasjoner og gyldighet på sertifikater etc., utstedes B pålegg med 1 måneds frist. For fiskefartøy og lasteskip under 15 meter gis det frist på 2 måneder.</p>

1.2.3	Tilstrekkelig og kompetent bemanning
	<p>Krav: Rederiet skal sørge for at hvert skip er tilstrekkelig bemannet med arbeidstakere som innehar rett kompetanse, og som er kvalifiserte, sertifiserte og medisinsk skikket i samsvar med gjeldende regler.</p> <p>Rederiet skal sørge for at nødvendig opplæring blir gitt, og at en tilstrekkelig grad av familiarisering om bord blir praktisert. Rederiet skal gi personellet på skipet tilgang til sikkerhetsstyringssystemet på et arbeidsspråk de forstår.</p> <p>Kontroll:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Intervju mannskap om fartøyets arbeidsoppgaver og arbeidsoperasjoner. 2. Vurder om fartøyet er tilstrekkelig bemannet for å utføre disse. Se feks om besetning stemmer overens med forutsetninger gitt i risikovurderinger og arbeidsinstruksjoner. 3. Vurder om tilstrekkelig opplæring er gitt, og om mannskapet har tilstrekkelig erfaring fra de operasjoner fartøyet skal gjøre. <p>Reaksjon: Dersom det åpenlyst mangler opplæring eller bemanning iht. gjeldende regelverk, gis A2 pålegg før fart/ operasjon. Ved mindre alvorlige forhold kan B pålegg vurderes.</p>
1.2.4	Dersom fartøyet har dekkskran, kan opplæring for operatører dokumenteres?
	<p>I begrepet kran inngår laste- og losseinretning (som blir brukt i forskrift 1978-01-17 nr. 4). Kran, laste- og losseinretninger og løfte-utstyr/innretning er omfattet av begrepet «arbeidsutstyr» i ASH forskriften § 2-6, hvor det kreves en generell opplæring av operatør.</p> <p>Krav: Opplæring av kranførere på kraner som benyttes ved lasting eller lossing ved kai, i havn eller annet sted i helt innelukket farvann, samt internt om bord i fartøyet, stiller forskrift av 17. januar 1978 nr. 4 ingen formelle krav til opplæring av kranførere, kun at personen skal være fylt 18 år, jf. § 24(2).</p> <p>Sertifisering av kranførere på denne typen kraner er derfor ikke påkrevd. Det skal likevel dokumenteres at generell opplæring i arbeidsutstyret og vernetiltak er gitt i henhold til Skipssikkerhetsloven § 22 og ASH forskriften § 2-6.</p> <p>Slik regelverket er i dag er det opp til hvert enkelt rederi å vurdere hva som er praktisk og teoretisk undervisning mht. opplæring av kranførere.</p> <p>Reaksjon: Dersom det ikke kan dokumenteres opplæring på kran/arbeidsutstyr iht. gjeldende regelverk, gis A2 pålegg før operasjon av kran.</p>

1.2.5	Ved nytt personell om bord, hvilke rutiner har en for familiarisering?
	<p>Krav: Rederiet skal påse og skipsfører skal sørge for at sjøfolk før de tjenestegjør om bord blir gjort kjent med sine plikter, skipets arrangementer, installasjoner, utstyr, prosedyrer og særskilte forhold ved skipet som har betydning for ordinær drift og i nødssituasjoner. Rederiet skal gi skipsfører instruks om å sette av tilstrekkelig tid til opplæring.</p> <p>Kontroll: Er det system for familiarisering ombord i fartøyet?</p> <p>Familiariseringen skal som et minimum omfatte sikkerhetsfamiliarisering og oppgaver i en evt. nødssituasjon, informasjon om arbeidsoppgaver og operasjoner om bord og en introduksjon som er spesifikk for stillingen man skal tiltre.</p> <p>Familiariseringen bør inneholde informasjon om fartøybegrensninger og utstyrsbegrensninger (eks. løfte-, og innhalingsutstyr).</p> <p>For en-mannsforetak vil kontroll av at vedkommende innehar relevant kompetanse være mer aktuelt enn kontroll av dokumentasjon.</p> <p>Reaksjon: Dersom det ikke eksisterer dokumentasjon på familiariseringsrutiner, skal det utstedes et B pålegg med 1 måneds frist.</p>
1.2.6	Er sikkerhetsstyringssystemet tilgjengelig på et språk som alle om bord forstår?
	<p>Krav: Rederiet skal gi personellet på skipet tilgang til sikkerhetsstyringssystemet på et arbeidsspråket de forstår.</p> <p>Kontroll: Dersom det er angitt ett eller flere arbeidsspråk om bord, skal dokumentasjonen foreligge på angitt språk, og alle som har sitt arbeid om bord skal forstå dette. Dersom det er tvil om at dette er tilfellet, kan en følge opp med intervju av fremmedspråklig om bord for å sjekke forståelse for innhold i prosedyrer, risikovurdering osv.</p> <p>Reaksjon: Dersom dokumentasjonen i sikkerhetsstyringssystemet ikke er gitt på ett eller flere språk som alle om bord forstår, utstedes C pålegg med 3 måneds frist for utbedring.</p>

1.3	Operasjoner om bord og risikovurdering
1.3.1	Har en utarbeidet risikovurderinger for farlige operasjoner om bord?
	<p>Krav: Det skal utarbeides risikovurderinger for operasjoner om bord som påvirker sikkerhet, herunder miljø sikkerhet.</p> <p>Ved kontroll av risikovurdering, sjekk:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er farer om bord avdekket, og er det funnet tiltak? • Er det dokumentert hvem som skal ha ansvar for å utføre tiltakene? • Er dokumenterte risikovurderinger lagret om bord, og blir disse gjennomgått jevnlig med tanke på oppdateringer når nødvendig? • Er sikre soner på arbeidsdekk beskrevet? <p>Forslag til aktuelle risikovurderinger: Arbeid i høyden, arbeid i tank, fortøyning, ankring, utsetting av MOB-båt/lettbåt, løfteoperasjoner, arbeid med kjemikalier, bunkring, varmt arbeid, farlig last, utsetting og innhaling av fiskeutstyr, slepeoperasjoner, ankerhåndtering, dykking, ROV- operasjoner, etc.</p> <p>Reaksjon: Dersom det ikke er etablert rutiner for risikovurdering om bord, utstedes B pålegg med 1 måneds frist.</p> <p>Gi veiledning om hjelpeverktøy som kan brukes (sjofartsdir.no/risikovurdering), og maler som er tilgjengelig på Yrkesfisker.no.</p> <p>Veiledningsbrosjyre i risikovurdering deles ut, og informer om hva som minimum skal være dekket i en risikovurdering, ref. ovenstående kontrollpunkt</p>
1.3.2	Har en utarbeidet sjekklister og prosedyrer for operasjoner ombord?
	<p>Krav: Rederiet skal utarbeide instruksjoner, prosedyrer og eventuelle sjekklister som er tilpasset skipets og rederiets drift.</p> <p>Kontroll: Kontroller at det er utarbeidet instruksjoner, prosedyrer og sjekklister for operasjoner ombord Det er forventet at det finnes instruksjoner, prosedyrer eller sjekklister for risikovurderte skips- og arbeidsoperasjoner.</p> <p>Reaksjon: Dersom det ikke er etablert prosedyrer, sjekklister eller instruksjoner om bord, utstedes B pålegg med 1 måneds frist.</p>

1.3.3	Er skipsfører kjent med stabilitetsbegrensningene for fiskefartøyet?
	<p>Krav: Skipsfører skal gjøre seg kjent med de begrensninger i stabilitetsgodkjenningen og de tilhørende beregningene. Sikkerhetsstyringssystemet skal inneholde vurderinger og planer for hvordan stabilitetsmessige utfordringer skal håndteres i gitte situasjoner.</p> <p>Kontroll: Skipsfører skal til enhver tid ha tilgang til fartøyets lastekondisjoner og kjenne de stabilitetsmessige konsekvensene for fartøyet. Kontroller at påkrevd stabilitetsdokumentasjon for fartøyet kan fremlegges.</p> <p>Særlig fokus under tilsynet: Kontrollere hurtig lukking (innen 15 sekunder) av luker som må stå åpne under fiske, tiltak for å opprettholde stabiliteten når fartøyet utsettes for ytre krefter (slep, overlast under fiske, lasting/lossing). Lukningsmidler til rom som fullt ut er tatt med i oppdriften ved beregning av stabiliteten, skal tilfredsstillende krav til værtette dører (§ 2-4). Lukningsmidlene skal holdes stengt når de ikke benyttes til gjennomgang. Luker skal kunne opereres fritt uten hindringer av garn eller linerull mv.</p> <p>Reaksjon: Ved mindre alvorlige forhold, utstedes B pålegg med 1 måneds frist for utbedring.</p> <p>Særlig alvorlig: Om skipsfører ikke kan redegjøre for tiltak for å opprettholde stabilitet under stabilitetskritiske operasjoner, eller det fremgår at skipsfører ikke har kjennskap til fartøyets stabilitetsbegrensninger, utstedes A1 pålegg.</p> <p>Pålegget angående manglende stabilitetsopplysninger hjemles i byggeforskrifter, med informasjon om at dette ikke er et nytt krav, men at det inngår som en viktig del av sikkerhetsstyringen.</p>

1.3.4	Er skipsfører kjent med stabilitetsbegrensningene for lastefartøyet?
	<p>Krav: Skipsfører skal gjøre seg kjent med de begrensninger i stabilitetsgodkjenningen og de tilhørende beregningene. Sikkerhetsstyringssystemet skal inneholde vurderinger og planer for hvordan stabilitetsmessige utfordringer skal håndteres i gitte situasjoner.</p> <p>Kontroll: Skipsfører skal til enhver tid ha tilgang til fartøyets lastekondisjoner og kjenne de stabilitetsmessige konsekvensene for fartøyet. Kontroller at påkrevd stabilitetsdokumentasjon for fartøyet kan fremlegges. Sjekk at prosedyrene tar for seg skalking av luker. Luker skal som hovedregel være skalket når skipet går fra kai. Det har vært rapportert om ulykker der hvor luker har vært åpne under kranoperasjon og skipet har sunket på grunn av fylling.</p> <p>Særlig fokus under tilsynet: Stabilitetsmessige vurderinger som gjøres i forbindelse med slep, kranløft og ankerhåndtering.</p> <p>Reaksjon: Ved mindre alvorlige forhold, utstedes B pålegg med 1 måneds frist for utbedring.</p> <p>Særlig alvorlig: Om skipsfører ikke kan redegjøre for tiltak for å opprettholde stabilitet under stabilitetskritiske operasjoner, eller det fremgår at skipsfører ikke har kjennskap til fartøyets stabilitetsbegrensninger, utstedes A1 pålegg. Pålegget angående manglende stabilitetsopplysninger hjemles i annet regelverk i byggeforskrifter, med informasjon om at dette ikke er et nytt krav, men at det inngår som en viktig del av sikkerhetsstyringen.</p>
1.3.5	Er skipsfører kjent med stabilitetsbegrensningene for passasjerfartøyet?
	<p>Krav: Skipsfører skal gjøre seg kjent med de begrensninger i stabilitetsgodkjenningen og de tilhørende beregningene. Sikkerhetsstyringssystemet skal inneholde vurderinger og planer for hvordan stabilitetsmessige utfordringer skal håndteres i gitte situasjoner.</p> <p>Kontroll: Skipsfører skal til enhver tid ha tilgang til fartøyets lastekondisjoner og kjenne de stabilitetsmessige konsekvensene for fartøyet. Kontroller at påkrevd stabilitetsdokumentasjon for fartøyet kan fremlegges.</p> <p>Særlig fokus under tilsynet: Det legges spesielt vekt på hvor passasjerene kan oppholde seg, samt mengde og plassering av eventuell last.</p> <p>Reaksjon: Ved mindre alvorlige forhold, utstedes B pålegg med 1 måneds frist for utbedring.</p> <p>Særlig alvorlig: Om skipsfører ikke kan redegjøre for tiltak for å opprettholde stabilitet under stabilitetskritiske operasjoner, eller det fremgår at skipsfører ikke har kjennskap til fartøyets stabilitetsbegrensninger, utstedes A1 pålegg. Pålegget angående manglende stabilitetsopplysninger hjemles i annet regelverk i byggeforskrifter, med informasjon om at dette ikke er et nytt krav, men at det inngår som en viktig del av sikkerhetsstyringen.</p>

1.3.6	<p data-bbox="236 100 1492 174">Har en identifisert hvilket arbeidsutstyr som kan medføre særlig fare for sikkerheten til de som arbeider om bord?</p> <p data-bbox="236 185 1077 219">Hva gjøres for å redusere risikoen ved betjening av dette utstyret?</p> <p data-bbox="236 264 319 297">Krav:</p> <p data-bbox="236 309 1492 454">Ved bruk av arbeidsutstyr som kan medføre særlig fare for skade på liv og helse, skal det utarbeides skriftlig arbeidsinstruks og treffes nødvendige tiltak for å sikre at bruk begrenses til de som fått nødvendig opplæring, og at arbeidsutstyret ikke tas i bruk dersom feil eller slitasje kan føre til fare ved bruk.</p> <p data-bbox="236 499 375 533">Kontroll:</p> <p data-bbox="236 544 1492 611">Sjekk nødvendige sikkerhetstiltak ved eks. bruk av roterende utstyr, bevegelige deler i maskin og på dekk, bevegelige deler på vinsjer og kraner, høytrykksutstyr, etc.</p> <p data-bbox="236 656 383 689">Reaksjon:</p> <p data-bbox="236 701 1492 801">Dersom det ikke er identifisert farer ved denne type utstyr eller beskrevet tiltak (f.eks. opplæring og vernetiltak) for å redusere risikoen ved bruk av slikt utstyr, utstedes B pålegg med 1 måneds frist.</p> <p data-bbox="236 846 646 880">Kontroll av arbeidsinstruks:</p> <p data-bbox="236 891 1492 958">Dersom det ikke er utarbeidet skriftlig arbeidsinstruks for denne type utstyr, skal det utstedes C pålegg med frist på tre måneder.</p>
-------	---

1.4	Vedlikehold og kritisk utstyr
1.4.1	Har dere et system for styring av vedlikeholdet om bord?
	<p>Krav: Rederiet skal utvikle, følge opp og dokumentere et vedlikeholdssystem som er tilpasset driftsformen til skipet. Vedlikeholdssystemet skal sikre at skip og utstyr vedlikeholdes i samsvar med gjeldende krav.</p> <p>Kontroll: Kontroller at det finnes en oversikt over hvilke vedlikeholdsrutiner som må utføres med intervaller for kontroll, eks. utløpsdatoer for sertifikater og redningsutstyr, samt at vedlikehold av utstyr utføres i henhold til produsentens anbefalinger. Veilederen inneholder sjekkliste som kan være til hjelp.</p> <p>Reaksjon: Ved mangelfull vedlikeholdsdokumentasjon utstedes C pålegg med frist på tre måneder.</p>
1.4.2	Har dere identifisert kritisk utstyr om bord?
	<p>Dersom ja, er det beskrevet planer og tiltak dersom slikt utstyr svikter?</p> <p>Krav: Rederiet skal sørge for å identifisere utstyr og tekniske systemer som kan forårsake farlige situasjoner i tilfelle av plutselig svikt. Sikkerhetsstyringssystemet skal omfatte tiltak for å forbedre påliteligheten til slikt utstyr eller slike systemer. Tiltakene skal som minimum omfatte regelmessig prøving av reservesystemer og -utstyr eller av tekniske systemer som ikke er i kontinuerlig drift.</p> <p>Kontroll: Dersom rederiet ikke har identifisert kritisk utstyr eller gjort vurderinger av tiltak i tilfelle sikkerhetskritisk utstyr svikter, skal inspektør veilede om kravet og hva tiltakene skal omfatte. Kritisk utstyr kan omfatte: navigasjonsutstyr - inkludert radar, brannpumper, generatorer – inkludert nødgenerator med systemer, styremaskin, drivstoffsystemer, smøreoljesystemer, nødstoppsystemer og systemer for fjernstengning, kommunikasjonssystemer, fremdriftsmaskineri med systemer, lensepumper.</p> <p>Viktig: Det er rederiet selv som skal identifisere hvilket utstyr som kan forårsake farlige situasjoner ved plutselig svikt.</p> <p>Reaksjon: Ved manglende oppfyllelse av krav utstedes C pålegg med frist på tre måneder.</p>

1.4.3	Kontroller vedlikeholdshistorikk på spesielt risikofylt utstyr som ikke er underlagt periodisk vedlikehold.
	<p>Eks. Triplex, trosser/tauverk, fortøyningsplatelås, nødstoppanordninger og betjeningsanordninger for nokk, vinsj og spill. Ulykkeshistorikken viser at dette er utstyr som ved plutselig svikt, ofte resulterer i alvorlig skade.</p> <p>Kontroll: Dersom det ikke kan dokumenteres vedlikeholdshistorikk på denne type utstyr, skal inspektør veilede om kravet til å systematisere vedlikeholdsrutiner for utstyr som kan medføre spesiell fare for sikkerheten til mannskapet.</p> <p>Reaksjon: Ved manglende oppfyllelse av krav utstedes C pålegg med frist på tre måneder.</p>